

Φύλο – βιολογία ή κοινωνιολογία

Το φύλο είναι μια πολυδιάστατη έννοια. Πολιτικά είναι σημαντικό να κατανοήσουμε και να αναγνωρίσουμε τα στερεότυπα των γένων. Στη βιολογία αποτελεί μέρος της ανδρικής ή γυναικείας ταυτότητας και δεν είναι το μοναδικό στοιχείο που καθορίζει την ταυτότητα των γυναικών ή των ανδρών. Υπάρχουν άλλοι παράγοντες όπως η κοινωνική τάξη, η εθνοτική καταγωγή, η ηλικία κλπ. Επιπλέον, αυτό που μαθαίνουμε, να είμαστε γυναίκα ή άνδρας, καθορίζεται μέσω σχέσεων εξουσίας που μας επιτρέπουν να ενεργούμε με προκαθορισμένο τρόπο.

Κατηγορία	Μέγεθος ομάδας	Ηλικία ομάδας	Διάρκεια
• Πρόληψη	• μικρή ομάδα	• 12 - 15 • 16 - 19	• 15 λεπτά • 30 λεπτά

Στόχοι

- Να είναι σε θέση να ορίζει κανείς τους όρους φύλο, γένος
- Κατανόηση της πολιτικής, πολιτιστικής, κοινωνικής διάστασης του όρου
- Να γνωρίζει τις πολιτιστικές διαφορές που καθορίζει το γένος
- Να αναγνωρίσει πώς ο κοινωνικός ρόλος του συγκεκριμένου γένους έχει τον αντίκτυπο στις πολιτικές και κοινωνικές διαστάσεις

Περιγραφή

Βήματα

1. Οι συμμετέχοντες συνεργάζονται σε ζεύγη και προσδιορίζουν τα προσωπικά χαρακτηριστικά, τις ικανότητες, τους κοινωνικούς ρόλους και τις κατηγορίες (χαρακτηριστικά) με τα οποία προσδιορίζονται. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν επίθετα (όπως «είμαι υπεύθυνος, είμαι χαλαρός, είμαι κυρίαρχος, είμαι συναισθηματικός» κλπ.) ή συμπεριφορές (όπως «αφήνομαι, δεν προσέχω τον εαυτό μου», «φροντίζω τους άλλους και λιγότερο για τον εαυτό μου», «δεν είμαι σε θέση να ζήσω μόνος», «μιλώ με δυνατή φωνή», «κυριαρχώ σε μια συνομιλία», κλπ.) καθώς και κοινωνικές κατηγορίες (όπως φυσική εμφάνιση, κοινωνική τάξη, ηλικία, εθνικότητα, σεξουαλικό προσανατολισμό, φυλή, αναπηρίες, θρησκεία).
2. Ο συντονιστής σχεδιάζει τρεις στήλες σε ένα μεγάλο φύλλο χαρτιού. Ονομάστε την επικεφαλίδα της πρώτης στήλης «Θηλυκό» και της τρίτης «Αρσενικό» και αφήστε τη μεσαία κενή. Μετά από 10 λεπτά κάθε ζευγάρι πρέπει να παρουσιάσει ο καθένας στον άλλο τα χαρακτηριστικά που μόλις εντόπησαν. Η ομάδα πρέπει να αποφασίσει εάν τα χαρακτηριστικά είναι αρσενικά ή θηλυκά ή και τα δύο. Μόλις η λίστα με τα αρσενικά και τα θηλυκά χαρακτηριστικά τελειώσει, συμπληρώστε (ο συντονιστής) με περισσότερα αρσενικά ή θηλυκά χαρακτηριστικά που λείπουν.
3. Τώρα αντιστρέψτε τις επικεφαλίδες της πρώτης και της τρίτης στήλης γράφοντας αρσενικό πάνω από την πρώτη στήλη και θηλυκό πάνω από την τρίτη στήλη. Ανατρέχοντας τον κατάλογο προς τα κάτω, συζητήστε εάν οι γυναίκες μπορούν να παρουσιάσουν τα

χαρακτηριστικά και τις συμπεριφορές που αποδίδονται στους άντρες και το αντίστροφο. Αυτά τα χαρακτηριστικά, τα οποία είναι αμετάβλητα και συνήθως δεν θεωρούνται, πρέπει να βρίσκονται στη μεσαία στήλη. Γενικά, στον μη μεταβλητό κατάλογο θα βρείτε "φύλο" ή να είστε "γυναίκα" ή "άνθρωπος".

4. Σημειώστε τα χαρακτηριστικά κοινωνικών κατηγοριών όπως η εθνότητα, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η κοινωνική τάξη, η ηλικία κλπ. και συζητήστε τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να αλλάξουν αυτές οι κατηγορίες. Είναι πολύ σημαντικό να τονίσουμε ότι το βιολογικό φύλο δεν είναι η μόνη "αμετάβλητη" κατηγορία. Για παράδειγμα, για τις νέες γυναίκες, η συζήτηση για την κατηγορία "ηλικία" είναι πολύ ενδιαφέρουσα, διότι αν και η ηλικία αλλάζει, είναι επίσης σταθερή σε καθορισμένες στιγμές. Τι σημαίνει να είσαι «νεαρή γυναίκα»;

Αρσενικό (Θηλυκό)

Κυριαρχεί σε άλλους
Άσκηση εξουσίας
Μορφωμένος/η
Υπεύθυνος/η
Βίαιος/η

Μεσαία τάξη
Ηλικία
Θρησκεία
Προέλευση

Σταθερό

Φύλο

Μεσαία τάξη
Ηλικία
Θρησκεία
Προέλευση

Θηλυκό (Αρσενικό)

Φροντιστής
Να αφήνει τον εαυτό να
παρατείνεται
Μορφωμένος/η
Υπεύθυνος/η
Αλληλεγγύη

Μεσαία τάξη
Ηλικία
Θρησκεία
Προέλευση

Βεβαιωθείτε ότι όλες οι λέξεις που ανήκουν στη μεσαία στήλη συζητούνται όσο το δυνατόν πιο ανοιχτά, ειδικά η κατηγορία "φύλο".

5. Συζητήστε αν πραγματικά ανταλλάσσονται όσα κατηγοριοποιήθηκαν ως ανταλλάξιμα.

Ανατροφοδότηση

Εξηγήστε ότι το φύλο (sex) είναι μια γενετική και βιολογική κατηγορία ενώ το γένος (gender) αναφέρεται σε κοινωνικές / πολιτιστικές ιδέες και αναμενόμενους ρόλους για τις γυναίκες και τους άνδρες στην κοινωνία. Εξαιτίας αυτού, το περιεχόμενο του γένους μπορεί να ποικίλλει μεταξύ των πολιτισμών και των κοινωνιών. Επισημαίνουμε ότι, αν και οι κοινωνικοί ρόλοι των γυναικών και των ανδρών ποικίλλουν από πολιτισμό σε πολιτισμό, μπορούμε να δούμε ότι οι γυναίκες είναι πάντοτε υποδεέστερες στους άνδρες. Εξηγήστε ότι εξαιτίας αυτού, το «γένος» αναφέρεται στις σχέσεις εξουσίας που οφείλονται στις διαφορές των δύο γένων.

Επισημάνετε ότι οι άνθρωποι συσχετίζουν συχνά το φύλο με το γένος ή το αντίστροφο, έτσι ώστε να απαριθμούνται οι ίδιες λέξεις κάτω από το φύλο και το γένος. Η λέξη «γένος» χρησιμοποιείται επίσης συχνά σε λάθος πλαίσιο αντί για «φύλο» (για παράδειγμα, όταν οι άνθρωποι καλούνται να γράψουν το γένος τους αντί του φύλου τους σε έντυπα).

Απαιτούμενα υλικά

Χαρτιά, μολύβια, στυλό.

Μεθοδολογία

Συζήτηση με χρήση πίνακα. Ασκήσεις για ομάδες.

Συμβουλές για τον εκπαιδευτή

Είναι πολύ σημαντικό να μάθουμε ότι, στη θεωρία, αυτές οι συμπεριφορές μπορούν να αλλάξουν. Είναι σημαντικό να κάνουμε τους συμμετέχοντες να το θυμούνται αυτό - ότι γίνεται - για να μπορέσουν να εργαστούν για την αλλαγή, αλλά πρέπει να συνειδητοποιήσουν, ότι αν και γίνεται στη θεωρία, οι σχέσεις εξουσίας συχνά δεν επιτρέπουν την αλλαγή. Πρέπει να μάθουμε ότι η ταυτότητά μας σχετίζεται με προκαθορισμένα πρότυπα συμπεριφοράς και ότι αυτά τα πρότυπα εμφανίζονται γιατί είμαστε βιολογικά γυναίκες ή άνδρες! Αυτές είναι οι σχέσεις εξουσίας!

Ο συντονιστής πρέπει να προ-επεξεργαστεί την άσκηση πριν. Πρέπει να έχει ήδη εμπειρία σε εργασία με ομάδα και την δυναμική μιας ομάδας. Πρέπει να είναι επαγγελματίας με νόμιμη άδεια. Η άσκηση εγείρει σημαντικά ερωτήματα, ιδίως σε διαπολιτισμικό και θρησκευτικό περιβάλλον.

Πηγές / βιβλιογραφία

Women without borders. (2006). Young Women Fit for Politics. Retrieved from www.women.without.borders.org

CC - Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Φύλο - βιολογία ή κοινωνιολογία. Ανακτήθηκε την Παρασκευή, 10 Ιουλίου 2026 από <https://toolbox.ycare.eu/courses/YCARE429/>

<https://www.ycare.eu>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας ιστοσελίδας δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντανακλά τις απόψεις μόνον των δημιουργών, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ουδεμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτό